

DİL NEDİR?

Dünyanın ^{dillerini} ve düşüncelerini anlatmaya yarayan ve bireyin inşadını
destekleyen sistemdir.

Tüm bilinmeyen dönenlerde atılım

Kendine özgü kavramları olan ve bu kavramlar arasındaki
değerler ve gelisenler

Çoklu bir varlıktır.

DİLLERİN DOĞURU

Bilim adamları, yeryüzünde diller nasıl doğmuştur sorusuna
varın yollar cevap aramışlardır. Ancak dillerin doğrusu ile ifade konusu
ve bunun bir umuda elde edilememesidir.

Bilim adamları, dillerin doğrusu ile ilgili şu kuramsız ortaya çıktırlar:

1) Diller yasamalarından doğmuştur.

Örnek - genel görüş → genel kültür . nefleme
şirin şirin → şıralı
virüs virüs → virus

2) Diller bilenlerden, ezmelerden doğmuştur

Örnek - olsun, aklanın, vahşanın,

3) Diller, ortak yaşam ve ortak iş gerekliliklerinden doğmuştur.

calışmak, kavmak, tanımak

*4) Göçük dillerine yapılan aşıklıklarla dillerin dağılım
arasında yakın bir bağ vardır fakat ortaya çıkmamıştır.

OIL VIE İLETİŞİM

DİL VE İLETİŞİM

* İletişim

İnsanların birlikte yaşamadının ön koşulu iletişimdir. İletişimin olmasından yede insan topluluklarından söz edilmesi. İnsanlar dileyelerini, düşüncelerini, dilek ve isteklerini dil aracılığıyla başlarına aktarır. Diğer bir deyişle iletişim, bir bireyin veya bir iletişim bir taban yolu veya konusak iŋgeler dipesiyle bir kezden başta bir kişiye oturulmasına denir.

* İletişimin Üç Genel Sınıfları Vardır.

- Sessiz İletişim: Bireyin kendisi obran iletişiminden
- Kısilerarası İletişim: Bireyin diğer kişi ve kişilere obran iletişiminden
- Toplulararası İletişim: Bir toplumun, diğer toplum veya toplumlarda kurduğu iletişiminden.

* İletişimin Temel Dönemleri:

- 1) Sözlü İletişim) bir veya yedi birey
- 2) Yazılı İletişim
- 3) Baskılı İletişim; notbaş → daha fazla sevvelere
- 4) Görsel İletişim; televizyon

DİL VE DİSFLÜNCE

İnsanlar, meselerin varlığını aracılık etme yeteneğini kullanabilir.

En çok konuşmak bir yapıdır. En çok konuşmak ve en çok söylemeye elde etmek durumundayız. Bir durumun bilgi haline getirilebilmesi bir taban zihinsel güçler gerekir. Zihinsel işlevin de bu şartları vardır.

Gözden

İncelenme

Antifer

Derey

Tari

ve bantı

Anastomos

Sertoz

Bilgi de bulun da ancak dille olumlu hale getebilir. Dilin olmadığı yerde düşünme, düşünmenin olmadığı yerde de dilden söz edilemez. Çünkü; dil, düşünmenin en büyük temelidir. Bilgi düşünçü olamaz gibi tır, yeni düşünceler üretmesini sağlar ve bu bağlamda dil ile ^{sözde} düşünme birbirini etkiler ve geliştirir.

DİL ve TOPLUM,

İnsanlar toplum olarak örfüllerip yaşamak durumundalar. Özgür toplum, nizamlı kurumlar gereklidir. Dil de uyumsuz bir kurumdur. Bütün toplumsal ve kültürel öğeler bireye dil aracılığıyla aktarılırak öğretilir. Ve birey bütün toplumsal olgu ve olayları dit aracılığıyla öğrenir ve barcar.

Dil sadece bir iletişim aracı değildir, iletişimini içeren bir kültür bayrağıdır da. Dilin aktanalık özelliğinin yanı sıra, yaratıcılık özelliği de vardır. Bütün desensel gelişmeler, kültürel akımları sonatsal işaretler dilin yaratıcılığının birer benigidir.

* Dilin Üç Temel İstekleri vardır

- 1) Dil, iletişim yapır
- 2) Dil, bilgi aktarır
- 3) Dil, düşünçü gelişterir ve yaratır.

DİLİN TÜRLERİ

DİLİN TÜRKÇESİ

- * Konuşma Dil: Coşku, yarandumada konuşmekte karışıklıkla kullanıldığından ^{konuşurken} öldür.
- * Yaz Dil: Edebi metinlerde ve yazılımlarda belirlenilen dil terallama birliği içindeki kullanımın bir dilidir. "İstanbul opus"
- * Ana Dil ^(Ana): Bir kişiin ailesinden ve yolu çevresinde sprengili dilden.
- * Ana Dil (Köt Dil): Kendisinde bir veya birden fazla dil konuşan dilidir.
- * Yaşayan Dil: Günlükte geçerlilik olan konularla yarışan bir dilidir. Bir dilin yaşayabilmesi için en az 250 bin kişi tarafından konuşulması gereklidir.
- * Ölç Dil: Yeryüzünde hiçbir topluluk tarafından konuşulmaya, varlığı onca yıl belgeler aracılıyla kanıtlanabilen dillerdir. (Lidyaca, Karşacası, Frigyaça, Urartucci, Hititçe, Hattici)
- * Resmi Dil: Bir ulkede yasaca tabut edilen bir dilidir. T.C. Devletinin resmi dilidir Türkçe'dir.
- * Bilm Dil: Aşırıya eğilerek kullanılan, ve kendine özgü olan bir terminolojisi olan bir dilidir.
- * Lehçe: Bir lok dilin (ana dilin) tarihsel gelişimi içinde deprem çaplarında ve deprem çapındaki alanlarda oluşan ses, yapış, solunum ve ses varyansı bakımından gösterdiği kusurlu farklılıklarla lehçe olarak (dilin ferqliği) lehçe olarak)

↳ Türkçe Türkçesi

Yaz Uygurca

Osmanlıca

Kazakça

Türkmençe

Tatarca

Azerice

* Agır: bir dilin o ulkenin deprem bölgesinde forte, bükülmüşdür.

Argo: Bir dün bir toplumda geçerli olan ortak dilden farklı olarak
ondan ayrı özellik gösteren toplumun her kısımında en fazla konuşulan
çevrelerde kullanınca kendine özgü söyleşme, söyleşme teknikleri olabilir.

YER YÜZÜNLÜK DİLLER VE İSMİFLAN DİRLİMASI

Bütün adımları yergizmekteki dillerin sayısı konusunda hem fikir olmamışlardır.
Yer yüzdünde yaklaşık 6000 tane dil olduğu konuşuluyor.
+ Yer yüzdünde en çok kullanılan ana dil içermekte Türkçenin 9. sıradır
yer almaktadır.

YER YÜZÜNLÜK DİLLER VE

BİLMİ (Yap) Beklenen Diller

KÖLEN (Kaynak) Alısbabekir Mükemmeliyeti

- a) Yeterleyen diller: bu bir yapının eli olmaya başladığı hâlinde olan tek hercelli dillerdir.
Büyük grubatlı diller, contre iddeleri yerleştire ve duşen sancıklarla olası ilişkileri
göre anlam ve gerek koruyanlar
- b) Bütün (Sadece Etkenlik) Diller: Bu grubatlı diller sadece yapının eli olarak
sayıltıları için "Türkçe, Makedanca, Tırgutça" (ismi ve fili töklere
ismi ve fili töklereinden türeder)
- c) Bütünçü Dillerdir: Türettilerken tökleri de ifade edip sığrapın dillerdir. "Arapça"

Ses, yelpi, bilmek, şir dikimi ne söz varlığı bokunda her zaman özellik gösteren
dillerin atılabilecek dillerdir.

b) Koken (Kagnak), Akrobilik Özellikleri Batıdan Diller

Ses, yeri, biçim, söz dicimi ve söz varlığı bakımından benzer özellik gösteren dillerde akroba diller deir.

1) Hint-Avrupa Dil Ailesi:

* Italik Diller: Latinice

* Roman Dilleri: Portekizce, Fransızca

* Kelt Dilleri: Galce, İskoçya, İrlandaca, ...

* Germen Dilleri: Almanca, İngilizce, Norveçce, İsveçce, Hollandalıca, Danca, Flamanca

* Baltık Dilleri: Letonca, Litvanca

* Slav Dilleri: Rusça, B. Rusça, Ukraynaca, Lehçe, Çekçe, Slovance, Sılovacca
Bulgarca, Sırpça, Hırvatça, Bulgarca

* Hint-İran Dilleri → Hint-Ari Dilleri: Hintçe, Urduca, Sankritçe, Bengaliçe, Kannadice
Iran Dilleri: Farsça, Peştuca, Tacikçe

* Diğer Diller: Arnavutça, Yunanca, Ermenice

2) Kafkas Dilleri:

* Güney Kafkas Dilleri: Gürcüce, Lariça

* Kuzey-Batı Kafkas Dilleri: Abzaca, Abhorca, Çerkezce, Adigece

* Kuzey-Dogu Kafkas Dilleri: Çeçençe, Inguşça

3) Ural Dilleri:

* Fin Kolu: Fince, Estonca, Lezgice

* Ugar Kolu: Vogulca,

4) Altay Dilleri: Türkçe, Moğolca, Tungusca

5) Japonca

6) Korece

7) Çin-Tibet Dilleri → Çin Dilleri:

Tibet-Blikan Dilleri

8) Malaya-Polinarya Dilleri: Malayca, Madagarca, Hawarice, Tahitice

9) Eskimo Dilleri: Eskimoca

10) Amerika Yerli Dilleri: → Güney Amerika Yerli Dilleri:

↳ Kuzey " " "

↳ Orta " " "

11) Hami-Sami Dilleri: → Sami Dilleri: Aropao, Ibrancice, Babilce, Asurcar, Sırçonca, Aranca

→ Hami Dilleri: Berberi Dilleri:

→ Mısr Dilleri: → Gag Mısr Dilleri:

→ Orta Mısr Dilleri:

→ Eski Mısr Dilleri:

↳ Kusi Dilleri: Horsan

12) Afrika Dilleri:

* Mısr-Sahra Dilleri

* Kongo Dilleri

14) Eski Anadolu Medeniyetleri Dilleri: Lidyaca, Frigyaca, Hititice, Hattice, Karaca

15) Bark Dilleri: Taharca

Türkçe, birim birbirinden dingo dilleri içerisinde bitişken (sondan eklemevi) diller bakımında

TÜRK DİLLERİ VE LEHÇELERİ

Avrupanın batısından, Asya'nın doğusuna kadar olan geniş coğrafî alanda kimi yerlerde yaşam, kimi yererde ise dünük olarak yaşayan Türk asıllı halkların kullandığı dilciler olarak Türkçe deır.

I) Dil Coğrafyası : Antropolojinin, tarihçilerin, arkeologların ve bilim adamlarının Altay Dögları ve yörenisi ana yurtereler olarak gösterdikleri Türkler, bugün oldukça geniş bir coğrafî alanla yayılmış olarak yaşamaktadır.

Yaklaşık 180-200 milyonluk bir nüfusun yaşadığı Türk dilleri ve lehçelerinin yayılma alanlarını doğudan batıya doğru söyle sıralayabiliriz.

* Sibiryanın kuzeydoğusunda ⇒ Yakutistan'da, Yakutca

* Altay Dögları ve yöreninde ⇒ Sayan:

Karakas	} dilleri
Abakan	
Sor	

* Ural'da Dolga bölgesinde ⇒ Çuvacca

Bashkirca

Tatarca

* Məpol-Tibet Çin sınırlarından Hıtar Denizi'nin batısına kadar olan bölgelerde ⇒

Yeni Uygurca (Doğu Türkistan)

Özbekce (Doğu Türkistan, Özbekistan)

Kirgızca (Özbekistan, Afganistan, Tacikistan)

Türkmençe (Türkmenistan, Afganistan)

Kazakça (Kazakistan)

Azerice (Azerbaycan, Kuzey Doğu İran)

* Kafkaslı Bölgelerinde ⇒ Çuvacca, Balkarca, Nogayca, Karagayca

* Anadolu'da ⇒ Türk Dili ve lehçelerinin en gelişmiş olan, kültür ve edebiyat dili olarak da kullanılan Türkiye Türkçesi'dir.

* Güneyde ⇒ Kıbrıs, Suriye, Yunanistan, Bulgaristan, Makedonya ve Arnavutluk bölgelerinde yaşayan Türk asıllı halkların kullandığı dil ile Türkiye Türkçesi'ni büyük benzerlik göstermektedir.

TÜRK DİLLERİ VE LEHACELERİNİN SINIFLANDIRIMASI

~~Bilim adamlarının en çok, en fazla ve en yoğun ilgilerinde konu hukuk
olmuştur.~~

Türk dili ve lehçelerin bilimsel olarak onaylanmasının yolundan ilk kez 14. yüzyılda başlanmıştır. Ancak daha önce 10. yüzyılda Kırşehirli Münâfiş tarafından kaleme alınan "Divan-i Lugat-ı Türk" adlı eserde (Türk dili ve lehçelerin sözlüğü) onlara giden bir eserdir.) Türk dili ve lehçeler ile ilgili çalışmalar yapılmıştır.

* * Türk Diller ve Lehçeler Sınavları ve Soruları 652. Sınavın Puan Durumu:

- * Sessel Blätter
  - Tannessel Blätter
  - Cognati Blätter

Cognitif Düşünen Göre Türk Dilini ve Lehazelerin Sınıflandırması

I) Güney - Bati (Oğuz) Obası: Türkiye, Turkestan,
Kirman, Osmancık

Hazırlan Türkçesi

Kerbuk Aqz

Rumeli Agri

Azerbaycan Türkçesi (Azerice)

Gagauza

Turkmenistan

II) Kirey - Batı (kuman - Kıpçat) Öbeğt: Karayca

Karakalpca

Karakalpaks

Karainci

Kazakca

Balkarska

Basturtra

Wooesa

Kwiatom

Tetras

Kiranca

III) Güney-Dünya Öbeki: Yeni Dögürce
Öbeki

IV) Kuray - Değü Sübeş : Altayca

Tuvace

Sayan

Ağrelan

Habarıca

V) Yakutca

VI) Çuvaskça

VII) Halacca

TÜRKÇENİN TARİHSEL DÖNEMLERİ -

Ortaasya Türk halklarından gelenine kadar gelir en eski yazılı belgeler
Moğolistanın Koso bölgesinde Orhun ve Yenisei ırmağının kenarında bulunan 6., 7. ve 8.
yy. lara ait olan Orhun Kitabeleridir.

Bu kitabeler ilk kez 1893 yılında Danimarkalı dilbilimci Wilhem Thomson
tarafından keşfedilmiştir. Bu kitabelerin en önemlileri Vezir Tanyukuk (729),
Kultigin (732), Bilge Kapar (735) kitabeleridir. Bu kitabeler Kötük ve
Uygur alfabeleri kullanarak yazılmıştır.

Bilim adamları yapılan altoestil dil çalışmalar çerçevesinde Türkçenin tarihini
dönemlerine 7 ana grubu ayırmışlardır.

I) Altay Dönemi:

II) En Eski Türkçe Dönemi:

III) İlk Türkçe Dönemi:

Kurumsal olarak varlığını sürdürür.

IV) Eski Türkçe Dönemi (6. ve 10. yy arası)

V) Orta Türkçe Dönemi (11. ve 15. yy arası)

VI) Yeni Türkçe Dönemi (16. ve 19. yy arası)

VII) Çağdaş Türkçe Dönemi (20. yy ve sonrası)

IV) Eski Türkçe Dönemi: Kötükce ve Uygurca dillerinin kullanıldığı
döneme kapsar. Bu dönemin en önemli yazılı örnekleri Orhun ve Yenisei kitabeleridir.
Bu döneminde dil sonut olgu ve dayları anlatılmasına yanısıra soyut dayı ve olayları
de anlatabilecek diliye de olsa dikkat çekicidir. Bu döneminde dildedeki yabanıcı
sözcük oranı çok dererek kadar azdır. % 3 dayalarınınadır. 38 hasta olup
yukarda görülen depreş yonuler.

V) Orta Türkçesi Dönemi:

- * İlan edilen ve koltuklarının etkisiyle geleneklere baslıktan da öndenin
- * Bu dönem, Türklerin, uluslararası hâbat etmekteki konumda
- * Bu dönemde bâni Türk Leheleri, ses ve döneremiyile bâneye yan dili olarak gelmeye başlarlar
- * Mihâlikin etkisi altında bâne olunan ilk Türk eserleri -

1) 11. yy. da $\Rightarrow$ Kârgazi Mahmud tarafından bâne olunan "Divan-i Lîgâz-ı Târik" (Türk Dilinin sırtlığı)

↳ Eser Arapça bâne olunur.

↳ Eserde birçok Türkçesi sözük, deyim, deyiş, atâsi yer almıştır.
↳ O dönemde Türk toplum yapısı hakkında geniş bilgi verir.

2) 11. yy. da $\Rightarrow$ Yusuf Has Hacip $\Rightarrow$ "Kutadgu Bîlîg" (Hüthü Oluş Bîlîg)

- ↳ Dînî ve bâlikîn herseyden üstün oldugu vurgulanır.
- ↳ Devren haberi Tabgas Buğra Han'a sunulmuştur.
- ↳ Meşnevî bigiminde arz ölçüsüyle bâne olunmuştur.
- ↳ Hâkâniye lehâceyle bâne olunmuştur.
- ↳ Didaktik türde yazılmıştır. (Bilgi ve eğit veren)
- ↳ 6 Kitap beşerit oluşturur.

3) 14. yy. da $\Rightarrow$ Ali Sir Nevai $\Rightarrow$ "Muhâkemet ül Lügâteyn" (Merâdin Muhâkemâ)

- ↳ Türkçe ile Farsça karıştırılmıştır, Türkçenin, Farsça dan daha üstün olduğunu vurgulamak

VI) Yeni Türkçesi Dönemi:

- * Kimi Türk Lehelerinin (Kirpiç, Bîbîkçe, Karabaa, Türkmençe vb) yan dili olarak gelişimlerini tamamladıkları dönem lâzımdır.
- * Bu döneminde en belirgin özellikleri, yepen bir bâne de İslâm dili ve koltuklarının etkisinden girmesidir.
- * Selâniklîlîk devlet dili olarak önce Arapçayı, sonra Farsçayı hâbat etmeler Arapça ve Farsça'nın Türkçede girdiği yapanın bir sebebi olmuştur.
- * Arapça + Farsça + Türkçesi $\Rightarrow$ Osmâniye $\Rightarrow$ Osmanlı Türkçesi devlet dili olarak kullanılmıştır.
- * Bu döneminde dilin derecede açıksızlaşmış ve entanzılı bir hâl almıştır. Esperanto (yepen dil) hâlinde gelmiştir.

Bu döneminde Veyssi ve Nergisi'nin çok açık bir dil kullanın, dilin daha da karmaşık hâle gelmesine sebep olmuştur.

Ali Paskollıoglu Öz Torba 83161

1911 yılında Selanik → Yeni Mevzuat → "Yeni Lisan Atımı"

Dardanel Forum : İstanbul Üniversitesi

Darulacore :

Ast -1 Menu: Grill Ark

- Dildeki Arapça sözcüklerin yerine Türkçelerinin kullanılması (Sems: Güneş)
  - Dildeki söz varlığını artırmak amacıyla canlı köklerden istek yapım eklentilerle yeni sözcükler oluşturulur.

VII Çapados Türkçesi Dönemi

Torbâ Dingasının stadyol yosunun ve haritasının depremdeki dönen kapsar.

Bu dönemde 1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla Türk Cumhuriyetleri de birer birer bağımsızlıklarını ilan ederler. Dışarıda kalanlar yeri ve genc cumhuriyet. Ardından ise totalitäre, monosilik Osmanlı tarihin sayfaları arasında yerini alır. Yerine laik-devletçilik T.C. laundur. Yeni ve genç cumhuriyet, uluslararasılığını geliştirmeye ve Batı Uygarlığının ularıca kabası çerçevesinde bir tohum yenilikler getirirler. Dil alanında

= 1 Kasım 1928: Harf Devrimi

600 yıl kullanılan Arap alfabetesi yerine Türkçe'ye uygunlaşmış Latin alfabetesi kabul edilin

* 1911 yılında Yeni Lisan Akımı ile temeller atılmış Ulusal dil hareketinin, devlet desteği ile Türkçenin gelişmesine ve özdeşleşmesine yol açtı. İlk kez 1932 yılında Mülkiyebahçe'de büyük Önder M. Kemal Atatürk'ün tarafından Türk Dili ve Tâtilik Eserleri Toplantısı, Ulus Önder, bu toplantıda Türkçenin gelişimi ve Sıcaq hedeflerinin bir tane hedefi olarak alınmışlığı.

Tyde Taib leannas ille biseigdithiúir

Dr Torka eallı abası, Arslan Arslan'ın ondan kılınan griveler dili devriminin doğal hali sonucudur. Her devrimde oldugu gibi, rauen rauende doğal bir şebeke, gerekçe kimi asılıklardan ne fetaşlardan ayrılmış. Türkçe'nin kültür ve edebiyat dili olarak gelişmesinde büyük katkısı olmuştur.